

(Данас, 21.5.2010)

Разлика између Шуманове декларације од 9. маја 1950, којом је покренут пројекат о уједињењу Европе помоћу Заједнице за угаљ и челик, и застрашујућих напора од 9. маја 2010. да се спасе Грчка и евро не може бити упадљивија.

Наравно, 1950. је беснео хладни рат, а опоравак од Другог светског рата је окупио европске умове. Иновативност је била неопходна, а прави људи су били на правим позицијама. Жан Моне, који је покренуо пројекат, био је прагматичан и храбар. Роберт Шуман, који је идеју о уједињењу представио европским лидерима, био је надахнут хришћанством које је помогло да се направе чуда.

Друкчија времена, друкчији људи, друкчији дух. Седиште Европског колеџа у Натолину, надомак Варшаве, представља готово савршени барометар за мерење морала Европе. Ако млади припадници европске елите, који тамо стичу вештине потребне за позиције у институцијама ЕУ, више не верују у европску будућност, нешто је баш кренуло наопако. Јер ако они не верују у Европу, ко ће?

Постдипломци у кампусу у Натолину, који представљају више од тридесет земаља, живе у, како сами често кажу, „златном кавезу“. Они су у међусобној интеракцији, или би бар тако требало да буде, да би постали оно што је великом броју њих пошло за руком пре њиховог доласка – да би постали Европљани. Бар су овако стајале ствари, а тако и треба да буде.

Међутим, чак и у овој на јединствени начин заштићеној средини, Европа више није узвишени циљ као некада. Студенти сада имају више тенденције да се групишу по националној припадности него раније, као да желе да добију препознатљивија разумевања када је реч о сумњама у вези са садашњошћу и будућношћу.

Када сам почео да предајем међународне односе у Натолину 2002, сви студенти колеџа

били су пуни нада које су биле резултат проширења ЕУ на источну Европу. Припремали су се за пријем осам бивших комунистичких република (као и Кипра и Малте) с готово квазирелигиозним жаром. Студенти из Старе Европе били су надахнути идеализмом и поверењем које је избијало из њихових земљака из Пољске, Чешке, Естоније и других земаља. Сви они су одавали утисак да су пуни оптимизма када је реч о политичкој и економској будућности.

Такође је била присутна воља да се превазиђе крвава траума на Балкану. Посматрајући како се студенти из Србије, Хрватске и Босне суочавају са сећањима на ратове на Балкану, европски студенти су из прве руке сазнали шта значи право „помирење“ и каква су била правила игре у остварењу највећег успеха ЕУ, односно у превазилажењу хладног рата и националних нетрпељивости.

Првог маја 2004. славио сам проширење ЕУ са својим студентима. Грлили смо се под плавом заставом са дванаест жутих звездица. Наравно, нису сви ван кампуса Европског колеџа осећали исти ентузијазам, нарочито не сви у Старој Европи, која је често одавала утисак да прилично невољно испуњава своју „историјску одговорност“. Данас, када нам се пред очима продубљује финансијска и економска криза, заправо је иронично упоређивати релативно јаку централну Европу са јаком Пољском на челу, са екстремно слабом јужном Европом, с Грчком на челу.

Стиче се утисак да ових дана на Европском колеџу „култура сумње“ међу студентима из Старе Европе доминира над некадашњим прагматичним самопоуздањем студената из Нове Европе. Успехе више не доносе „добри ветрови“ са истока, већ „лоши ветрови“ са југа ЕУ и делова њеног запада.

Велики број студената, ако не и већина, нису више у кампусу зато што „верују“ у Европу, већ зато што су пуни сумњи када је реч о могућности да нађу посао у својим матичним државама. Они желе да стекну додатну диплому иако су већ преквалификовани. Надају се промени економске климе или сличној прилици у жестокој борби за први посао. Напослетку, тако добијају на времену.

Када су били испитивани о идентитетима, а не о мотивима, студенти с колеџа, са изузетком Немаца, нису природно и спонтано себе доживљавали као Европљане на првом месту. Они са разумевањем, а понекад чак и са емоцијом, слушају исповести генерације за коју је Европа представљала синоним за идеал помирења и обнове.

Европа више није узвишени циљ међу младима

Пише: Доминик Моаси
недеља, 23 мај 2010 11:25

Међутим, њима је очајнички потребна нека нова прича. Прича о оснивању Уније није њихова прича, већ прича њихових родитеља и бака и дека. Они се не питају шта могу да учине за Европу, већ шта Европа може да учини за њих када је реч о запослењу и плати.

И више су сумњичави него самоуверени.